13/03/2024

Ναυπάκτου Ιερόθεος: «Επιστήμη και Ηθική σε αναφορά με την Τεχνητή Νοημοσύνη»

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

Ο Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιερόθεος προσκλήθηκε να παρευρεθεί στα Εγκαίνια του νέου εργαστηρίου επαυξημένης πραγματικότητας, τεχνητής νοημοσύνης και ψηφιακής ανατομίας «Asclepius» στο Τμήμα Νοσηλευτικής των Επιστημών Υγείας του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, την Τετάρτη 13 Μαρτίου 2024, για να μιλήσει με θέμα «Επιστήμη και Ηθική σε αναφορά με την Τεχνητή Νοημοσύνη».

“Η Εκκλησία δεν αρνείται τα επιτεύγματα των επιστημονικών ερευνών, ούτε τα θεοποιεί, αλλά τα χρησιμοποιεί για τις ανάγκες του ανθρώπου, όπως γίνεται στην ιατρική επιστήμη. Όμως, πρέπει να τίθενται όρια και προϋποθέσεις, ώστε να ωφεληθεί ο κόσμος και κάθε άνθρωπος. Αυτό θα γίνει με την σύνδεση επιστήμης και ηθικής, Βιοηθικής και Τεχνοηθικής, με βάση ειδικούς κανόνας και με την σύνδεση της θεολογίας με την ασκητική. Τότε δεν θα υπάρχει καμμιά σύγκρουση”,

είπε μεταξύ άλλων στην ομιλία του ο Σεβασμιώτατος.

Προηγήθηκε αγιασμός του Εργαστηρίου από τον Σεβασμιώτατο **Μητροπολίτη Μάνης** κ. Χρυσόστομο, χαιρετισμοί από τον υπουργό Υγείας κ. **Άδωνη Γεωργιάδη** , τον Πρύτανη του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών καθηγητή **Γεράσιμο Σιάσο,** τον Διευθυντή Δωρεών του Ιδρύματος Σταύρο Νιάρχο κ. Αλέξανδρο Καμπούρογλου, τον κοσμήτορα της Σχολής Επιστημών Υγείας καθηγητή Εμμανουήλ Πικουλή, τον Διευθυντή του Εργαστηρίου Ανατομίας-Ιστολογίας-Εμβρυολογίας, καθηγητή Θεόδωρο Μαριόλη-Σαψάκο και τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Ρωγών κ. Φιλόθεο, βοηθό Επίσκοπο της Ιεράς Αρχιεσκοπής Αθηνών και εκπρόσωπο του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου, καθώς επίσης από εκπροσώπους του Υπουργείου Παιδείας και του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

Στην συνέχεια, ακολούθησε η κεντρική ομιλία από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη

Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεο με θέμα «Επιστήμη και Ηθική σε αναφορά με την Τεχνητή Νοημοσύνη» ενώπιον του Πρυτάνεως του Πανεπιστημίου, των Αντιπρυτάνεων, των Κοσμητόρων, των Προέδρων των Τμημάτων, των εκπροσώπων των Υπουργείων Υγείας, Παιδείας και Εθνικής Άμυνας, των καθηγητών και των φοιτητών.

Ο Σεβασμιώτατος στην εισήγησή του με θέμα «Επιστήμη και Ηθική» στην αρχή έδωσε την ερμηνεία των όρων επιστήμη και ηθική που είναι απαραίτητο στην επεξεργασία ενός θέματος.

Στην συνέχεια ανέπτυξε το θέμα της διαχρονικής ιστορίας της επιστήμης και της ηθικής, αφού ο άνθρωπος προσπαθούσε να βρη απαντήσεις για τα όντα που υπάρχουν στον κόσμο και τον δημιουργό τους.

Τόνισε ότι η αρχαία φιλοσοφία, ιδιαιτέρως ο Αριστοτέλης συνέδεσε την πρώτη φιλοσοφία-μεταφυσική με τα φυσικά και την ηθική. Όμως, οι Πατέρες του 4ου αιώνος μ.Χ. διέσπασαν την ενότητα μεταξύ φιλοσοφίας και επιστήμης και έτσι χρησιμοποίησαν διπλή μεθοδολογία γνώσης. Υπεστήριξαν ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ φιλοσοφίας και θεολογίας και ότι με άλλο τρόπο αντιμετωπίζεται η θεολογία και με άλλο τρόπο αντιμετωπίζεται η επιστήμη, γι’αυτό δεν έφθασαν στην σύγκρουση μεταξύ επιστήμης και θεολογίας.

Αυτό δεν το έκανε η σχολαστική θεολογία της Δύσεως η οποία ταύτιζε την μεταφυσική με την θεολογία και την ηθική με αποτέλεσμα με τον Διαφωτισμό να γίνει σύγκρουση μεταξύ θεολογίας και επιστήμης και στην συνέχεια να απορριφθή η μεταφυσική και να αναπτυχθή από μόνη της η επιστήμη.

Έπειτα, αναφέρθηκε στην **Βιοηθική και την Τεχνοηθική**. Είπε ότι αφού η επιστήμη αποδεσμεύτηκε από την φιλοσοφία και την θεολογία έπρεπε να συνδεθεί με τις ανθρωπιστικές επιστήμες και έτσι αναπτύχθηκε η Βιοηθική. Στην εποχή μας που αναπτύσσεται η Τεχνητή Νοημοσύνη, η Νανοτεχνολογία, η Ρομποτική κ.λ.π είναι άπαραίτητη η Τεχνοηθική. Έτσι οι σύγχρονες ανακαλύψεις πρέπει να συντελέσουν στην ωφέλεια των ανθρώπων και όχι στην υποδούλωσή τους σε σύγχρονες δουλείες.

Ο Σεβασμιώτατος κατέληξε ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία δεν αρνείται τα επιτεύματα των επιστημονικών ερευνών, ούτε τα θεοποιεί, αλλά τα χρησιμοποιεί για τις ανάγκες των άνθρώπων αρκεί να τεθούν ειδικοί κανόνες με την σύνδεση της επιστήμης με την ηθική, την βιοηθική, και την τεχνοηθική.

Στην συνέχεια έγινε επίδοση τιμητικής πλακέτας σε επίτιμους και ομότιμους καθηγητές της Νοσηλευτικής.

Ολόκληρη η ομιλία του Μητροπολίτη Ναυπάκτου

Ὁ τίτλος τοῦ θέματος πού μοῦ δόθηκε νά ἀναπτύξω στήν παροῦσα σημαντική ἐκδήλωση «Ἐπιστήμη καί Βιοηθική σέ ἀναφορά μέ τήν Τεχνητή Νοημοσύνη» ἐπισημαίνει δύο μεγέθη πού φαίνονται ὅτι διαφέρουν μεταξύ τους, ἀλλά, ὅμως, πρέπει νά συνυπάρξουν. Θά κάνω μιά σύντομη ἀναφορά στό θέμα αὐτό πού ἔχει ἐπίκαιρες ἐπισημάνσεις στήν ἐποχή μας, μέ τά μεγάλα ἐπιστημονικά ἐπιτεύγματα τῆς ψηφιακῆς τεχνολογίας καί τῆς «Τεχνητῆς Νοημοσύνης».

1. Ἡ ὁρολογία

Κατ’ ἀρχήν πρέπει νά δώσω μερικά στοιχεῖα γιά τήν ὁρολογία ἐπιστήμη καί ἠθική, κατά τόν λόγο τοῦ Ἀντισθένη «ἀρχή σοφίας ὀνομάτων ἐπίσκεψις».

Ἡ λέξη ἐπιστήμη προέρχεται ἀπό τό «ἐπίστασθαί τι καλῶς, ἔχειν ἀκριβῆ γνῶσιν» ἑνός ἤ πολλῶν πραγμάτων (Liddel-Scott) καί ἐπιστήμων εἶναι αὐτός πού ἔχει γνώση ἑνός ἤ πολλῶν πραγμάτων.

Ἡ λέξη ἠθική προέρχεται ἀπό τό ἔθος καί τό ἦθος, πού δηλώνει «τό σύστημα κανόνων συμπεριφορᾶς μιᾶς κοινωνίας» καί κατά τήν φιλοσοφία εἶναι ὁ κλάδος ἐκεῖνος πού πραγματεύεται ζητήματα σχετικά μέ τήν διάκριση τοῦ ἀγαθοῦ καί τοῦ κακοῦ» (Γ. Μπαμπινιώτη, Λεξικόν).

Ἀπό τούς ὁρισμούς αὐτούς φαίνεται ὅτι ἡ ἐπιστήμη ἀσχολεῖται μέ τήν γνώση τῶν ὄντων, διερευνᾶ τά ὄντα καί τά μυστήρια τοῦ σύμπαντος, καί ἡ ἠθική, πού εἶναι μιά ἀνθρωπιστική ἐπιστήμη, καθορίζει τόν τρόπο τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν ἐπιστημονικῶν ἀνακαλύψεων πού θά συντελέση στήν ὠφέλεια τῶν ἀνθρώπων καί τῆς κοινωνίας, καί ὄχι σέ βάρος τους, κατά τό ρητό «ὠφελέειν μᾶλλον ἤ βλάπτειν».

2. Ἡ διαχρονική ἱστορία τῆς ἐπιστήμης καί τῆς ἠθικῆς

Ἀπό τήν ἀρχαιότητα ὁ ἄνθρωπος ἀναζητοῦσε νά βρῆ ἀπαντήσεις γιά τά ὄντα καί τό ἀνώτατο Ὄν. Ἔβλεπε τόν κόσμο καί ὅλα τά ὄντα, ἀντιμετώπιζε τά λεγόμενα κοσμολογικά ἐρωτήματα, τί εἶναι κόσμος, ποιά εἶναι ἡ δομή του, πῶς δημιουργήθηκε. Στήν συνέχεια ὁ ἄνθρωπος ἀναγόταν στά ὀντολογικά ἐρωτήματα, ποιό εἶναι αὐτό τό ἀνώτατο Ὄν πού δημιούργησε τά ὄντα. Καί κατόπιν προχωροῦσε στό ἀνθρωπολογικό ἐρώτημα ποιά εἶναι ἡ σχέση μεταξύ τοῦ Ὄντος, τῶν ὄντων καί τοῦ ἀνθρώπου.

Εἶναι εὐνόητον ὅτι μέσα στήν προοπτική αὐτήν ἦταν ἑνωμένα ἡ φιλοσοφία, ἡ ἐπιστήμη καί ἡ ἠθική. Αὐτό τό βλέπουμε ἔντονα στήν προσωκρατική φιλοσοφία, τήν μεταφυσική φιλοσοφία, τήν στωική φιλοσοφία, τόν νεοπλατωνισμό καί σέ ἄλλα φιλοσοφικά ρεύματα, τό καθένα ἀνάλογα μέ τίς θεωρίες τῶν ἀρχηγῶν του.

Θά παρακάμψω τίς διάφορες ἄλλες φιλοσοφικές θεωρίες γιά τήν ἐπιστήμη καί τήν ἠθική καί θά περιορισθῶ στόν Ἀριστοτέλη.

Ὁ Ἀριστοτέλης ἔγραψε ἕνα σύγγραμμα πού τιτλοφορεῖται «τά φυσικά», στό ὁποῖο ἀναλύει τά περί αἰσθήσεως καί αἰσθητῶν, περί μνήμης καί ἀναμνήσεως, περί ζωῆς καί θανάτου. Ἐπίσης, ἔγραψε καί ἕνα ἄλλο σύγραμμα πού ὀνόμασε ὡς «πρώτη φιλοσοφία», τό ὁποῖο ἀργότερα ὀνομάσθηκε «μεταφυσικά», διότι δημοσιεύθηκε μετά ἀπό τά «φυσικά», ἀπό τόν Ἀνδρόνικο τόν Ρόδιο τόν 1ο αἰώνα π.Χ.,. Πρόκειται γιά τό ἔργο πού ἀσχολεῖται μέ τό ἀνώτατο Ὄν, ἀπό τό ὁποῖο προέρχονται τά ὄντα, δηλαδή μέ τό πρῶτο κινοῦν ἀκίνητον. Ἐπίσης, μεταξύ τῶν ἄλλων ἔργων του ἔγραψε τά Ἠθικά Νικομάχεια, Ἠθικά Μεγάλα, Ἠθικά Εὐδήμεια, περί Ἀρετῶν καί κακιῶν. Ἡ ἠθική συνδέεται μέ τήν φυσική, ἀφοῦ ὅλα μέσα στήν φύση ἐξυπηρετοῦν ἕναν σκοπό καί φθάνουν στό δικό τους ἀγαθό.

Ἔτσι, κατά τόν μεγάλο Σταγειρίτη φιλόσοφο, τόν Ἀριστοτέλη, ἡ πρώτη φιλοσοφία-μεταφυσική, συνδέεται μέ τά φυσικά καί τήν ἠθική. Μάλιστα δέ, κατά τόν Ἀριστοτέλη ἡ ἐπιστημονική γνώση εἶναι ἡ γνώση τῶν αἰτίων πού εἶναι κατ’ ἀνάγκην ἀληθινή, εἶναι ἡ ἀποδεκτή, συλλογική γνώση καί ἔχει ὀντολογικό περιεχόμενο.

Οἱ Πατέρες τοῦ 4ου αἰῶνος, ὅπως ὁ Μέγας Βασίλειος, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης, ἔκαναν μιά πνευματική ἐπανάσταση στήν ἐποχή τους. Ἐπειδή μελέτησαν τήν ἀρχαία ἑλληνική φιλοσοφία καί εἶδαν τήν

ἑνότητα μεταξύ φιλοσοφίας, ἐπιστήμης καί ἠθικῆς, ἔκαναν μιά διάσπαση στήν ἑνότητα αὐτή μεταξύ τῶν τριῶν αὐτῶν, ἤτοι φιλοσοφίας, ἐπιστήμης, ἠθικῆς. Διαχώρισαν τήν θεολογία ἀπό τήν φιλοσοφία καί τήν φιλοσοφία ἀπό τήν ἐπιστήμη. Εἶπαν ὅτι ἡ θεολογία εἶναι ἡ ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ στόν ἄνθρωπο, ἡ φιλοσοφία συνδέεται μέ τόν στοχασμό καί τήν φαντασία καί ἡ ἐπιστήμη μέ τήν ἔρευνα τοῦ περιβάλλοντος.

Ἔτσι, καθιέρωσαν τήν διπλῆ μεθοδολογία γνώσης, ὅτι δηλαδή μέ τήν λογική καί τήν διερεύνηση τοῦ κόσμου πού μᾶς περιβάλλει μελετοῦμε τά ὄντα καί ἀναπτύσσεται ἡ ἐπιστήμη, ἀλλά μέ τόν νοῦ (νοερά ἐνέργεια) ἀναζητοῦμε τόν Θεό. Ἔπειτα, ἡ ἠθική δέν εἶναι μιά ἐξωτερική ἀντιμετώπιση τῶν πραγμάτων, μιά διάκριση μεταξύ καλοῦ καί κακοῦ, ἀλλά εἶναι ἡ ἀσκητική, ὡς μέθοδος γνώσεως τοῦ Θεοῦ, ὡς μέθεξη τῆς καθαρτικῆς, φωτιστικῆς καί θεοποιοῦ ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ, καί μέσα ἀπό αὐτήν τήν προοπτική ἀντιμετωπίζεται τό περιβάλλον στό ὁποῖο ζῆ ὁ ἄνθρωπος.

Μέ τόν τρόπο αὐτόν δέν ἔφθασαν σέ σύγκρουση μεταξύ ἐπιστήμης καί θεολογίας.

Αὐτό ἔχει μεγάλη σημασία διότι, δυστυχῶς, στόν δυτικό Μεσαίωνα, μέ τήν σχολαστική θεολογία, ταύτιζαν τήν φιλοσοφία, τήν θεολογία καί τήν ἠθική. Σύμφωνα μέ τόν Πλάτωνα ὅλος ὁ κόσμος εἶναι ἀντίγραφο τῶν ἰδεῶν τοῦ Θεοῦ, κατά δέ τόν Ἀριστοτέλη ὑπάρχει ὁ ποιητικός νοῦς καί ὁ παθητικός νοῦς. Ἔτσι, ἐξαρτῶνται ἀπόλυτα τά ὄντα μέ τό Ὄν, τό ὁποῖο Ὄν, δέν μπορεῖ νά ἀποδειχθῆ ὅτι ὑπάρχει μέ τό πείραμα.

Αὐτό ἔχει ὡς συνέπεια ὅτι ὅταν ἀνακαλύφθησαν οἱ ἐπιστῆμες μέ τήν παρατήρηση καί τό πείραμα κατά τόν Διαφωτισμό-νεωτερικότητα, καί διαπίστωσαν ὅτι δέν μπορεῖ ὁ κόσμος νά εἶναι ἀντίγραφο τοῦ κόσμου τῶν ἰδεῶν, καί ὑπάρχει μιά στεθερότητα μεταξύ τοῦ κόσμου τῶν ἰδεῶν καί τῶν ὄντων, οὔτε ὁ θεός τῆς μεταφυσικῆς μποροῦσε νά ἀποδειχθῆ ὅτι ὑπάρχει, ὄχι μόνον ἀπέρριψαν τήν μεταφυσική καί τόν θεό της, ἀλλά ἔφθασαν καί σέ σύγκρουση μεταξύ θεολογίας καί ἐπιστήμης.

Ἔτσι, ἡ ἐπιστήμη προχώρησε ἀπό μόνη της τόν δρόμο τῆς γνώσης τῶν ὄντων καί τῶν μυστικῶν τῆς κτίσης μέ τό πείραμα, τήν ἔρευνα, τήν παρατήρηση. Γι’ αὐτό ἀνακαλύπτονται νέα μυστήρια στήν κτίση, ἀπό τά ὁποῖα προέρχονται τά νέα ἐπιστημονικά δεδομένα.

Τό πρόβλημα, ὅμως παραμένει στό ἑξῆς θέμα. Ἀφοῦ στήν Εὐρώπη μέ τήν νεωτερικότητα ἡ ἐπιστήμη ἀποδεσμεύθηκε ἀπό τήν μεταφυσική φιλοσοφία δέν πρέπει νά παραμείνη ἀνεξέλεγκτη, ἀλλά εἶναι ἀνάγκη νά συνδεθῆ μέ τίς

ἀνθρωπιστικές ἐπιστῆμες. Μέ τήν προοπτική αὐτήν ἀναπτύχθηκε ἡ ἐπιστήμη τῆς Βιοηθικῆς.

3. Βιοηθική καί Τεχνοηθική

Ἡ ἀνθρωπότητα πέρασε πολλές ἐπαναστάσεις στόν τρόπο τῆς χρήσεως τοῦ κόσμου πού μᾶς περιβάλλει. Κατ' ἀρχάς ἀπό τήν ἀγροτική κοινωνία πέρασε στήν βιομηχανική κοινωνία, μέ τήν λεγόμενη βιομηχανική ἐπανάσταση. Στήν συνέχεια πέρασε στόν αἰώνα τῆς βιοτεχνολογίας, ἡ ὁποία χαρακτηρίζεται (μέ τήν Συνθήκη τῆς Βιοποικιλότητας τό 1992) ὡς κάθε τεχνολογική ἐφαρμογή πού χρησιμοποιεῖ βιολογικά συστήματα, ζωντανούς ὀργανισμούς ἤ συστατικά τους, γιά νά παράγη ἤ νά τροποποιῆ προϊόντα ἤ διαδικασίες γιά συγκεκριμένη χρήση. Καί στήν ἐποχή μας ἀναπτύχθηκε ἡ ψηφιακή τεχνολογία πού συνδέεται μέ τόν «ψηφιακό μετασχηματισμό» τῆς κοινωνίας μας καί τήν τεχνητή νοημοσύνη.

Πρέπει νά σημειωθῆ ὅτι ἡ ἐπανάσταση πού ἔφερε «ἡ μοριακή βιολογία» καί «ἡ γενετική μηχανική» δημιούργησε τήν ἀνάγκη ἀναπτύξεως μιᾶς ἐπιστήμης πού χαρακτηρίσθηκε ὡς «Βιοηθική», ἡ ὁποία προσπάθησε νά θέση μερικούς φραγμούς καί μερικά ὅρια γιά νά ἀντιμετωπισθῆ ἡ ἔκρηξη τῆς βιοτεχνολογίας μέ πιθανές ἀνεξέλεγκτες συνέπειες, εἰδικά στά χέρια ὑπερφίαλων ἀνθρώπων.

Ὁ ὅρος Βιοηθική τέθηκε τό 1971 ἀπό τόν Βάν Πόττερ καί ἡ ἔναρξη τῆς Βιοηθικῆς ὡς ἐπιστήμης ἔγινε τό 1974 στήν πόλη Εσάϊλομαρ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ὅταν σέ μιά συνάντηση βιολόγων διαπιστώθηκε ὅτι μέ τό ἀνασυνδυασμένο DNA καί τίς δυνατότητες τῆς νέας τεχνολογίας οἱ ἐπιστήμονες ἀποκτοῦσαν μιά μορφή ἐξουσίας πάνω στήν ζωή τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν χειρισμό τῶν γονιδίων. Ἔτσι, ἀποφασίσθηκε νά δημιουργηθοῦν Ἐπιτροπές Βιοηθικῆς καί δεοντολογίας «γιά τήν ἐξέταση βιολογικῶν θεμάτων μέ ἠθικές προεκτάσεις, νά σταματήσουν ὅλες οἱ ἔρευνες στήν γενετική τεχνολογία γιά δύο χρόνια, γιά νά ἐκτιμηθοῦν οἱ κίνδυνοι, οἱ συνθῆκες πειραματισμοῦ καί οἱ ἐπιπτώσεις» (Σταμάτης Ἀλαχιώτης).

Ἡ ἀνάπτυξη αὐτῆς τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Βιοηθικῆς εἶχε θετικά ἀποτελέσματα, ὥστε οἱ ἔρευνες στό ἀνθρώπινο γονιδίωμα νά βοηθήσουν καί ὄχι νά βλάψουν τόν ἄνθρωπο.

Ὁ καθηγητής τῆς Γενετικῆς στό Πανεπιστήμιο Πατρῶν Σταμάτης Ἀλαχιώτης, ἤδη ἀπό τό ἔτος 2004, στό βιβλίο του «Βιοηθική, ἀναφορά στούς γενετικούς καί τεχνολογικούς νεωτερισμούς», στό τέταρτο κεφάλαιο ἀναπτύσσει τό θέμα «ἡ ἠθική τῶν νέων τεχνολογιῶν».

Στήν ἀρχή παρατηρεῖ ὅτι «ἀπό τόν κίνδυνο τοῦ πυρηνικοῦ ὁλοκαυτώματος

περνᾶμε ταχύτατα μέσα ἀπό τό νέο δρόμο τῆς Μικροηλεκτρονικῆς στήν Τεχνητή Νοημοσύνη-Ὑπερνοημοσύνη, στή Νανοτεχνολογία, τή Ρομποτική καί τίς ἀφάνταστες ἐφαρμογές τους στή ζωή μας, στό μέλλον μας».

Στήν συνέχεια θέτει δύο βασικά ἐρωτήματα. Τό ἕνα: «Ἡ Νανοτεχνολογία ὡς ὑπόσχεση καί ὡς κίνδυνος;» Καί τό ἄλλο «ἡ τεχνητή νοημοσύνη (ὑπερνοημοσύνη) θά βελτιώσει τόν κόσμο μας;».

Ὅλα αὐτά ὁ καθηγητής Σταμάτης Ἀλαχιώτης τά βλέπει μέσα ἀπό τό «δίλημμα τοῦ δυϊσμοῦ», «τήν διαλεκτική σχέση τοῦ ἐπιστημονικοῦ καί τοῦ ἠθικοῦ», ὅτι ὅλα μποροῦν νά ὠφελοῦν καί ὅλα μποροῦν νά βλάπτουν ἀπό τήν καλή ἤ τήν κακή χρήση τῶν πραγμάτων καί τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἐπιστήμης.

Ἀποδέχεται τήν ἄποψη τοῦ Τζίν Μπέρναντ ὅτι «ὅ,τι δέν εἶναι ἐπιστημονικό δέν εἶναι οὔτε ἠθικό καί πώς ὅ,τι εἶναι ἐπιστημονικό δέν εἶναι κατ’ ἀνάγκη ἠθικό». Καί γράφει: «Ἡ βιοηθική προσέγγιση εἶναι μιά κοπιώδης προσπάθεια πού περνᾶ ἀπό τήν ἐπιστήμη στήν τεχνολογία, ἀξιοποιώντας καί τή φιλοσοφία, τή θεολογία, τή νομική, τή πολιτική καί φθάνει στά σχολεῖα, στό Πανεπιστήμιο καί στήν κοινωνία, γιά νά ἐπιδοκιμασθεῖ ἤ νά ἀποδοκιμασθεῖ. Γι’ αὐτό ἡ ἠθική τῆς Βιολογίας ἤ ἡ ἠθική τῆς Ἰατρικῆς (τῆς Βιοϊατρικῆς), ἡ ἠθική τῆς Βιοτεχνολογίας, ἡ ἠθική τῆς τεχνολογίας γενικότερα δέν ἀνήκουν μόνον στούς ἐπιστήμονες καί στούς τεχνολόγους, οὔτε μόνο στούς θεολόγους, στούς φιλοσόφους, στούς κοινωνιολόγους, στούς νομικούς ἤ στούς πολιτικούς. Ἡ βιοηθική εἶναι ὑπόθεση ὅλων καί μεγαλύτερη εὐθύνη ἐκείνων πού ἀντιλαμβάνονται ὁρισμένα πράγματα, τά ὁποῖα ἔχουν τήν ὑποχρέωση νά μεταλαμπαδέψουν στούς ἄλλους πού δέν γνωρίζουν». Ἑπομένως, «ἡ γνώση εἶναι ἠθική ὅταν ὠφελεῖ τό σύνολο».

Ὅλες οἱ σύγχρονες ἀνακαλύψεις εἶναι εὐθύνη ὅλων μας νά συντελέσουν στήν ὠφέλεια τῶν ἀνθρώπων καί ὄχι στήν ὑποδούλωσή τους σέ σύγχρονες δουλεῖες. Ὁ Εριχ Φρόμ ἔχει πῆ μέ ἐνάργεια: «Ὁ κίνδυνος στό παρελθόν ἦταν μήπως οἱ ἄνθρωποι γίνουν δοῦλοι. Ὁ κίνδυνος στό μέλλον θά εἶναι μήπως οἱ ἄνθρωποι γίνουν ρομπότ», νά χάσουν τήν ἀνθρωπότητά τους. Ἐπαφίεται σέ ὅλους μας νά χρησιμοποιοῦμε τά σύγχρονα ἐπιτεύγματα, γιά τό καλό μας, ὅπως γίνεται στήν προκειμένη περίπτωση, χωρίς νά γινόμαστε δοῦλοι.

Ὁ Ὑπουργός Παιδείας καί Θρησκευμάτων κ. Κυριάκος Πιερρακάκης, παλαιότερα ὡς Ὑπουργός Ἐπικρατείας καί Ψηφιακῆς Διακυβέρνησης εἶχε τονίσει μέ ἀκριβολογία: «Ἡ τεχνολογία εἶναι τό μέσο, δέν εἶναι αὐτοσκοπός, καί ὡς τέτοιο χρησιμοποιεῖται μέ τόν τρόπο, τήν ἔννοια καί τόν σκοπό πού κάθε φορά ἐμεῖς ὁρίζουμε. Σέ κάθε μορφή καί λειτουργία της, ἡ τεχνολογία διαθέτει θετικές πτυχές, πού πρέπει νά μποροῦμε νά διαχειριζόμαστε». Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά

παραμείνη ἄνθρωπος πού θά χειρίζεται τά ρομπότ, καί τά ρομπότ νά παραμείνουν ρομπότ στήν χρήση τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτό εἶναι τό μέτρον ἀντιμετωπίσεως τῶν πραγμάτων.

Ἑπομένως, στήν νέα ψηφιακή τεχνολογική ἐπανάσταση εἶναι ἀνάγκη νά ἀναπτυχθῆ μιά ἄλλη ἠθική, ἡ λεγομένη Τεχνοηθική, ἡ ὁποία νά βάλη τά ὅρια μεταξύ τῆς σύγχρονης ἐπιστήμης καί τῶν ἀνθρωπιστικῶν ἀρχῶν. Πρέπει νά γίνη, ὅπως ἔχει παρατηρηθῆ, «ἡ ἐναρμόνιση τῆς Τ Ν μέ καλούς στόχους καί γιά τόν ἀνθρωποκεντρισμό τῶν συστημάτων», δηλαδή «ὁ στόχος κάθε ὑπολογιστικοῦ συστήματος πρέπει νά ὑπηρετεῖ τόν ἄνθρωπο... ὅ,τι ὑπονομεύει τήν ἀνθρώπινη ζωή καί ἐλευθερία πρέπει νά καταδικάζεται καί νά ἀποτρέπεται. Εἶναι πολύ σημαντικό νά ἐναρμονίσουμε τήν Τ Ν μέ τήν ἠθική μας, μέ τίς δικές μας ἀξίες καί ἀρχές, μέ τούς δικούς μας στόχους. Νά τήν ἐκπαιδεύσουμε, δηλαδή, μέ ἠθικές ἀξίες καί ἀρχές... Ἡ Τ Ν θά παραμείνει γιά πάντα ἕνας “ἔξυπνος παπαγάλος”. Πρέπει νά εἴμαστε διαρκῶς σέ ἐγρήγορση, γιατί τά δεδομένα καί οἱ ἀξίες μέ τά ὁποῖα ἐκπαιδεύουμε τόν παπαγάλο ἔχουν κρίσιμη σημασία».

Συμπερασματική σκέψη

Ἤδη προηγουμένως ἀνέφερα τό πῶς ἀντιμετώπισαν τά θέματα αὐτά οἱ Πατέρες τοῦ 4ου αἰῶνος μ.Χ. Αὐτό δείχνει καί τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ἀντιμετωπίζει καί σήμερα ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τά σύγχρονα ἐπιτεύγματα τῆς ἐπιστήμης τῆς μοριακῆς βιολογίας, τῆς γενετικῆς μηχανικῆς καί τῆς ψηφιακῆς τεχνολογίας, «Τεχνητῆς Νοημοσύνης».

Ἐξακολουθεῖ νά κάνη τήν διάκριση μεταξύ τῶν δύο μεθοδολογιῶν, ἤτοι ἄλλη εἶναι ἡ μέθοδος γνώσεως τῆς φύσεως πού γίνεται μέ τήν διάνοια, καί ἄλλη εἶναι ἡ μέθοδος γνώσεως τοῦ Θεοῦ πού εἶναι ὁ νοῦς, γι’ αὐτό καί δέν συγκρούονται ἡ ἐπιστήμη μέ τήν θεολογία.

Ἐπίσης, ἡ Ἐκκλησία δέν ἀρνεῖται τά ἐπιτεύγματα τῶν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν, οὔτε τά θεοποιεῖ, ἀλλά τά χρησιμοποιεῖ γιά τίς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως γίνεται στήν ἰατρική ἐπιστήμη. Ὅμως, πρέπει νά τίθενται ὅρια καί προϋποθέσεις, ὥστε νά ὠφεληθῆ ὁ κόσμος καί κάθε ἄνθρωπος. Αὐτό θά γίνη μέ τήν σύνδεση ἐπιστήμης καί ἠθικῆς, Βιοηθικῆς καί Τεχνοηθικῆς, μέ βάση εἰδικούς κανόνας καί μέ τήν σύνδεση τῆς θεολογίας μέ τήν ἀσκητική. Τότε δέν θά ὑπάρχει καμμιά σύγκρουση.

Περισσότερες φωτογραφίες **ΕΔΩ**